

COLUMN

De schrijver van de column kan een gedragswetenschapper, een groepsleider, een wetenschappelijk onderzoeker, een beleidsmaker en/of een ouder zijn. Wat zij gemeen hebben, is hun ervaringen met jeugdigen met een licht verstandelijke beperking. In deze Onderzoek & Praktijk geven wij het woord aan Frans Ravestein, directeur behandeling Pluryn in Oosterbeek en bestuurslid van de stichting Landelijk Kenniscentrum LVB.¹

BEELDEN OVER EN WEER DIE GEEN ‘BRUGGEN SLAAN’

Frans Ravestein

‘Schrijf jij eens een column, want jij kunt je nogal eens lekker ongenueanceerd uiten.’ Lekker ongenueanceerd: het klinkt op een of andere manier complimenteaus. Ik voel me vereerd en zeg ‘ja’. Even later realiseer ik me dat in een klassieke Catch 22 zit. Hoe blijf je in hemelsnaam ook in een column ‘lekker ongenueanceerd’?

Laat ik zeggen dat ik mij het afgelopen jaar vaak heb verbaasd. Zo heb ik meerdere bijeenkomsten bezocht in het kader van ‘de transitie’. Geïnteresseerd, argeloos ook, hoorde ik de visies en de verhalen aan. Na enige tijd werd ‘transitie’ echter steeds vaker vervangen door woorden als ‘transformatie’ en ‘decentralisatie’. Gaandeweg werd me duidelijk dat deze taalkundige wending meer was dan louter semantiek. Achter de nieuw gekozen woorden gaat een hele ideeënwereld schuil: het huidige systeem van zorg aan onze jongeren en hun ouders deugt niet; het is inefficiënt; iedereen werkt stelselmatig langs elkaar heen; het kost veel te veel geld en de uitkomsten van al dat geld zijn ongewis. Deze mantra kwam over mij heen gestort door leden van zeer verschillend pluimage zoals beleidsmedewerkers, leden van adviesbureaus en wethouders. Het gaf mij het gevoel dat ik me al vele jaren met de nodige energie aan de verkeerde dingen gewijd had. Misschien moest ik ook maar eens de overstap maken naar zo’n visionair adviesbureau!

Ik wilde haast al beginnen met het zoeken naar zulke vacatures totdat ik me realiseerde dat deze mantra gestoeld is op beelden. Beelden zijn, zoals iedereen weet, sterk afhankelijk van de hoek van waar je er naar kijkt. Ik voelde ergernis opkomen. Veel tot vervelens toe terugkerende beelden (‘ik kom in een gezin en vind daar wel 12 hulpverleners struikelend over elkaar aan het werk’) zijn karikaturen van hulpverleningsprocessen waarin het niet goed verloopt. Bovendien zijn het beelden die nauwelijks worden onderbouwd door onderzoek. Sterker nog: onderzoek laat zien dat vele, veelal Amerikaanse, interventies weinig effect hebben ten opzicht van ‘treatment as usual’ – mogelijk een indicatie dat onze dagelijkse praktijk niet zo slecht is als sommigen ons willen doen voorkomen.

Dagelijks zie ik om mij heen dat kinderen en hun ouders verder geholpen worden door medewerkers die zich met ziel en zaligheid van hun taak kwijten. Er is wat dat betreft een veelheid aan successen. Houd dus op met nodeloos sombere beelden en schimmige semantiek. Onze opdracht is simpel: het geld voor hulpverlening aan onze jeugd wordt minder, we moeten daarom kijken naar wegen om ook met minder geld toch goede hulpverlening te realiseren. Dat vraagt om een zoektocht naar

¹ Correspondentieadres: Postbus 6 - 6860AA - Oosterbeek (fravestein@pluryn.nl).

efficiencywinst. Ik zou daarbij willen beginnen met het stellen van vragen aan de werkers uit de praktijk, want die kunnen zo een aantal zaken noemen.

Daarnaast wil ik alle betrokkenen binnen en buiten de muren oproepen om zich ook in deze zoektocht te mengen, met als doel om de huidige mantra's terug te brengen tot feiten. Alleen dan kunnen we samen, met vallen en opstaan, zoeken naar echte oplossingen. Alleen dan komen we samen met nieuwe partners tot optimale hulp aan kinderen en jongeren die het nodig hebben. Die oproep doe ik niet alleen aan hooggeleerde onderzoekers en adviseurs, maar ook aan de mensen uit onze veelal intramuraal georiënteerde praktijk. Ook wij moeten oppassen om niet te vervallen in mantra's, waarbij iedereen buiten deze muren wordt afgeschilderd als onwetend of, nog erger, onverantwoordelijk. Zo ontstaan beelden over en weer die geen 'bruggen slaan'.

